ANALIZA CADRULUI LEGISLATIV CU PRIVIRE LA PRODUCȚIA AGRICOLĂ ECOLOGICĂ

ANALYSIS OF THE LEGISLATIVE FRAMEWORK REGARDING ORGANIC AGRICULTURAL PRODUCTION

Galina IGNAT, ORCID: 0000-0002-1581-9057
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 338.439:631.14/.15:340.13(478) e-mail: galina.ignat01@gmail.com

Scopul acestui articol este analiza cadrului legislativ cu privire la producția agricolă ecologică în Republica Moldova. În cadrul procesului de elaborare al acestui articol, au fost aplicate astfel de metode de cercetare, precum investigarea surselor legislative, analiza legilor și a cadrului legal existent în Republica Moldova, analiza monografiilor existente, observația, metoda deducției. În urma utilizării metodelor de cercetare, s-a constatat că problemele majore, care periclitează dezvoltarea acestui sector sunt limitările de ordin legislativ și normativ, politicile și practicile naționale privind producția ecologică ce nu sunt conforme cu standardele UE, certificatele ecologice moldovenești nu sunt recunoscute în UE, precum și faptul că în Republica Moldova nu sunt recunoscute certificatele emise în UE. Cadrul legal este insuficient dezvoltat, ceea ce creează dificultăți în practicarea agriculturii ecologice și o face mai puțin atractivă pentru producătorii agricoli.

Producția agricolă ecologică are o perspectivă mare în Republica Moldova, deoarece există toate premisele de dezvoltare: soluri bogate în humus, condiții climaterice favorabile, forță de muncă experimentată etc. Dar dezvoltarea acestui sector este periclitată de câteva probleme majore, una dintre care ține de limitările de ordin legislativ și normativ, ce reglementează dezvoltarea acestui sector.

Ideea agriculturii ecologice în Republica Moldova a apărut abia la sfârșitul anilor 90. Prima fermă ecologică certificată a fost creată în 2001, având o suprafață totală de 168 ha. În prezent suprafața ecologică certificată a ajuns la aproximativ 30.000 ha. Drept temei legal pentru dezvoltarea agriculturii ecologice a fost utilizat cadrul legal elaborat în baza Regulamentului Consiliului UE 2092/91 – Regulamentul tehnic „Producția agroalimentară ecologică și etichetarea produselor agroalimentare ecologice”.

În mod oficial, agricultura ecologică a fost recunoscută în Republica Moldova prin adoptarea de către Parlamentul Republicii Moldova a Legii nr.115 din 09.06.2005 cu privire la producția agroalimentară ecologică. Această lege a fost pusă în aplicare prin Hotărârea de Guvern nr. 149 din 10.02.2006 pentru implementarea Legii cu privire la producția agroalimentară ecologică.

În anul 2008, Guvernul Republicii Moldova adoptă Hotărârea de Guvern nr.1078 din 22.09.2008 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Producția agroalimentară

ecologică şi etichetarea produselor agroalimentare ecologice", care stipula câteva reguli noi, conform cerințelor legislației naționale.

Ulterior, prin Legea nr. 26 din 24.02.2011, în Republica Moldova a fost lansată marca națională de agricultură ecologică „Agricultura ecologică – Republica Moldova" pentru produsele alimentare ecologice care au fost inspectate și certificate conform standardului național. Această lege a fost primită pentru a se conforma cu modificările făcute la reglementările UE, dar nu a înlăturat impedimentele existente pentru agricultura ecologică, ci mai mult le-a complicat, deoarece legislația UE este într-un proces continuu de perfecționare, ce operează schimbări în momentul apariției necesităților, pe când legislația de profil din Republica Moldova înregistrează stagnări și întârzieri cronice în procesul de ajustare la legislația UE.

Trebuie de menționat că pe parcursul deceniului 2010-2020, agricultura ecologică a cunoscut o dezvoltare importantă, fiind propulsată preponderent de către partea consumatorilor, ceea ce a scos în evidență mai multe imperfecțiuni și lacune ale cadrului legal existent.

În lipsa unor instrumente legale care ar promova dezvoltarea producției ecologice și consumul acestor produse, mai multe inițiative locale au fost lansate și implementate cu succes de către diverși actori locali.

Actualmente, sectorul agriculturii ecologice este ghidat de către autoritatea competentă – Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA), opt companii internaționale de certificare și trei companii de certificare autohtone. Datele privind produsele crescute, recolta și structura costurilor sunt difuze, fiindcă MAIA colectează doar datele de la companiile de certificare din Republica Moldova, pe când companiile internaționale de cerificare raportează în conformitate cu Regulamentul european 834/2007. Absurditatea situației constă în faptul că dacă producătorii doresc să se certifice la companiile locale, ei sunt eligibili în cadrul programului de subvenții, dar certificatul ecologic emis de aceste entități nu este recunoscut, în mare parte, de către companiile importatoare din Europa. Și invers, dacă producătorii sunt certificați de către operatorii europeni, aceștia nu pot beneficia de subvenții.

Producerea în sistemul ecologic este susținută de către stat, fiind reintrodusa ca măsura dedicată de subvenționare, care presupune acoperirea unei părți de cheltuieli în perioada de conversie ce poate dura până la trei ani și facilitează exportul producției ecologice prin acoperirea parțiala a cheltuielilor la export. Controlul producției ecologice este efectuat în paralel de organismele de inspecție și certificare, unele recunoscute, iar altele nerecunoscute de către Comisia Europeană. Aceeași dualitate persistă și în colectarea datelor statistice: datele sunt colectate și de MAIA, ca autoritate națională competentă, și de Comisia Europeană. Respectiv, o bună parte dintre agenții economici își certifică producția agroalimentară în baza Regulamentului UE, nefiind înregistrați în Republica Moldova, iar o altă parte, la organismele de control naționale, în baza Legii 115/2005, care nu este în conformitate cu standardele UE. Abia în anul 2019, a fost demarat procesul de armonizare a Legislației Republicii Moldova cu cea din UE, prin

transpunerea prevederilor Regulamentului UE 2018/848 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, dar cu părere de rău acest proces deocamdată nu este finalizat.

Principalele constatări ale acestui articol pot fi formulate în felul următor:

1. Politicile și practicile naționale privind producția ecologică nu sunt conforme cu standardele UE, iar tergiversarea adaptării Legii nr. 115 din 09.06.2005 privind produsele alimentare ecologice la cerințele actuale creează impedimente în dezvoltarea durabilă a sectorului.
2. Revitalizarea sectorului agriculturii ecologice se datorează efortului conjugat al partenerilor de dezvoltare, operatorilor și instituțiilor din Republica Moldova, inclusiv prin oferirea suportului financiar.
3. Certificatele ecologice moldovenești nu sunt recunoscute în UE, fapt ce îngustează piața de desfacere pentru operatorii ecologici din Republica Moldova. În consecință, produsele certificate cu standard ecologic moldovenesc nu pot ajunge pe piața europeană și astfel se restrânge și mai mult piața de desfacere pentru operatorii ecologici din Republica Moldova.
4. Agricultura ecologică este într-o creștere continuă în funcție de cererea pieței de desfacere, iar potențialul agropedologic al țării oferă posibilități pentru dezvoltarea stabilă a produselor ecologice. Totodată, gestiunea sectorului atât la nivel de stat, cât și la nivel de structuri asociative creează bariere în dezvoltarea sustenabilă a agriculturii ecologice în Republica Moldova.

Referințe:

1. Guvernul RM. HG nr.149 din 10.02.2006 pentru implementarea Legii cu privire la producția agroalimentară ecologică, 2006. [Accesat: 29.08.2022]. Disponibil: *lex.justice.md*
2. Guvernul RM. HG nr.1078 din 22.09.2008 cu privire la aprobarea Reglementării tehnice „Producția agroalimentară ecologică și etichetarea produselor agroalimentare ecologice”, 2008. [Accesat: 28.08.2022]. Disponibil: *lex.justice.md*
3. Guvernul RM. HG nr.884 din 22.10.2014 pentru aprobarea Regulamentului privind utilizarea mărcii naționale „Agricultura Ecologică – Republica Moldova”, 2014. [Accesat: 28.08.2022] Disponibil: *lex.justice.md*
4. Parlamentul RM. Legea nr.115 din 09.06.2005 cu privire la producția agroalimentară ecologică, 2005. [Accesat: 27.08.2022]. Disponibil: *http://lex.justice.md/md/312917*